

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ДІ НУ «ОМА»

Чимшир В.І.

(підпис)

(П.І.Б)

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)
Галузь знань 27 Транспорт
Спеціальність 271 Морський та внутрішній водний транспорт
Спеціалізація 271.01 Навігація і управління морськими суднами
Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія»
Кафедра управління в транспортній галузі

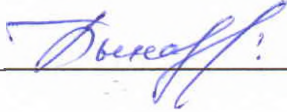
2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни « Економічна теорія » розроблена відповідно до освітньої програми «Навігація і управління морськими суднами»

Розробник Коваленко С.І., к.е.н, доцент, доцент кафедри управління в транспортній галузі

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри управління в транспортній галузі .

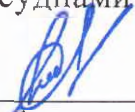
Протокол № 1 від « 09 » вересня 2022 р.

Завідувачка кафедри Н.П. Биковець
(П.І.Б., підпис)

Секретарка кафедри Н.Б. Тірон-Воробйова
(П.І.Б., підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми за спеціалізацією 271.01 Навігація і управління морськими суднами

О.Б. Даниленко

(підпис)

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування економічного мислення, психології та світогляду здобувачів освіти, навичок аналізу реальних економічних процесів і прийняття обґрунтованих рішень в умовах ринкових відносин; формування системи наукових поглядів на економічне життя суспільства, сучасного економічного мислення та основних умінь по застосуванню набутих знань у господарській та управлінській практиці.

Мова навчання - українська.

Статус дисципліни - обов'язкова.

Передумовою для вивчення дисципліни «Економічна теорія» є наявність у здобувача вищої освіти здатності виконувати виробничі або навчальні завдання середньої складності за визначеними алгоритмами за встановленими нормами часу і якості з дисциплін «Математика», «Інформатика» та «Англійська мова», отриманих на базі повної загальної середньої освіти.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері судноводіння, обробки та розміщення вантажів; управління операціями судна та піклуванні про людей на судні, що передбачає застосування теорій і методів наук про устрій судна, навігацію, технологію перевезення вантажів, комерційну експлуатацію засобів транспорту, управління ресурсами.

Загальні компетентності:

ЗК17. Здатність аналізувати соціальні явища та процеси, в тому числі політичного і економічного характеру, світоглядні та філософські проблеми, застосовувати основні положення і методи гуманітарних, соціальних та економічних наук при вирішенні соціальних і професійних завдань

Програмні результати навчання:

ПРН 33. Знання основних економічних теорій і закономірностей та методів аналізу економічних явищ і процесів на яких ґрунтується комерційна експлуатація річкового і морського транспорту.

Кількість кредитів ЄКТС: на базі повної загальної середньої освіти – 3

Форма підсумкового контролю: на базі повної загальної середньої освіти – залік

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Економічна теорія» передбачає набуття здобувачем освіти наступних результатів навчання за навчальною дисципліною:

- знання загальних основ економічного життя суспільства, закономірностей становлення та розвитку економічної системи і діалектики взаємозв'язку її структурних елементів;
- засвоєння методів цивілізаційного і діалектичного аналізу економічного життя суспільства;
- з'ясування механізму дії економічних законів і механізму їх використання людьми у господарській діяльності;
- формування вільного володіння категоріальним апаратом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

- **знати:** базові категорії та поняття економічної теорії; основні положення економічних теорій, на які спирається сучасна економічна наука та господарська практика; закони функціонування суспільного виробництва та особливості їх прояву в сучасному світовому господарстві; основні етапи становлення та розвитку економічної теорії як науки; сучасну теорію виробництва та його фактори; економічний та юридичний зміст власності, економічну теорію прав власності; особливості основних економічних систем та перехідної економіки; основи функціонування ринкової економіки, категорії та закони товарного виробництва; сутність і функції ринку; економічну природу і види конкуренції; причини та наслідки монополізму в економіці; теорію домогосподарства; теорії фірми, економіку фірми (економічні витрати, доходи, прибутки, рентабельність господарської діяльності, стратегії ціноутворення); механізми функціонування ресурсних ринків – праці, капіталу, землі й нерухомості; систему макроекономіки: її основні результати й показники; чинники і критерії економічного зростання та економічного розвитку; форми подолання макроекономічної нестабільності; загальні основи функціонування грошового, фондового, страхового ринків, банківської та фінансової систем; методи державного регулювання економіки;

- **уміти:** застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу реальних економічних процесів і прийняття обґрунтованих рішень; виконувати економічні розрахунки, пов'язані з визначенням параметрів та ефективності функціонування економічних суб'єктів на різних рівнях суспільного виробництва; здійснювати порівняльний аналіз економічних систем; розраховувати основні показники економічної та соціальної ефективності суспільного виробництва; аналізувати програми макроекономічного розвитку країни; оцінювати структуру та інфраструктуру ринку, ефективність конкурентної та антимонопольної політики; визначати стан економічного розвитку окремих підприємств; користуватися сучасною науковою літературою, статистичними даними, довідковою інформацією, інформацією з мережі Інтернет.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)								Відповідність модельному курсу Міжнародної морської організації***
	Денна форма навчання (на базі ПЗСО)				Заочна форма навчання (на базі ПЗСО/МС)				
	Кількість аудиторних	Лекції	Практичні	Лабораторні роботи	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні	Лабораторні роботи	
Розділ 1. Загальні засади економічного розвитку									
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	2	1	1						
Тема 2. Суспільне виробництво. Економічна система суспільства	3	2	1						
Тема 3. Власність. Організаційно-правові форми господарювання.	3	2	1						
Тема 4. Теорія товару і грошей. Вартість. Ціна і ціноутворення. Ринок. Теорія попиту та пропозиції.	3	2	1						
Тема 5. Інфляція. Фінанси. Банківська система.	3	2	1						
Разом за розділом 1	14	9	5						
Розділ 2. Розвинуте товарне виробництво									
Тема 6. Розвинута форма товарного виробництва	2	1	1						
Тема 7. Підприємство та підприємництво	3	2	1						
Тема 8. Витрати виробництва і прибуток	3	2	1						
Тема 9. Капітал сфери обігу	3	2	1						
Тема 10. Підприємництво в аграрній сфері	3	2	1						
Тема 11. Доходи населення	2	1	1						
Тема 12. Ринкова економіка та особливості її функціонування.	4	2	2						

Макроекономічна нестабільність									
Разом за розділом 2	20	12	8						
Розділ 3. Суспільне відтворення									
Тема 13. Форми суспільного продукту в процесі відтворення	2	1	1						
Тема 14. Економічне зростання та циклічний характер суспільного відтворення	2	1	1						
Тема 15. Закономірності розвитку світового господарства	2	1	1						
Разом за розділом 3	6	3	3						
Всього аудиторних годин	40	24	16						
Самостійна робота(годин) З них на виконання індивідуального завдання	50								
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	90								

4. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних занять
1	Тема 1. Дослідження основ економічної теорії	-Рекомендована література: основна [1, 4-6, 10]; -комп'ютерні презентації;
2	Тема 2. Характеристика економічної системи	-Рекомендована література: основна [1, 4-6, 10]; -комп'ютерні презентації;
3	Тема.3. Виробництво як основа життя суспільства	-Рекомендована література: основна [1, 4-6, 10]; -комп'ютерні презентації;
4	Тема 4. Товар і гроші як базові категорії товарного виробництва	-Рекомендована література: основна [1, 4-6, 10]; -комп'ютерні презентації;
5	Тема 5. Підприємство та підприємництво	-Рекомендована література: основна [1, 4-6, 10]; -комп'ютерні презентації;
6	Тема 6. Доходи населення	-Рекомендована література: основна [1, 4-6, 10]; -комп'ютерні презентації;
7	Тема 7. Капітал та його рух	-Рекомендована література: основна [1, 4-6,

		10]; -комп'ютерні презентації;
8	Тема 8. Форми капіталу та аграрна сфера економіки	-Рекомендована література: основна [1, 4-6, 10]; -комп'ютерні презентації;
9	Тема 9. Ринкова економіка та її основні характеристики	-Рекомендована література: основна [1, 4-6, 10]; -комп'ютерні презентації;

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Економічна теорія» включає:

- опрацювання тематичного матеріалу;
- підготовку до практичних занять;
- надання відповідей на тести з тем курсу;
- додаткове опрацювання окремих розділів навчальної дисципліни за темами: 4, 5, 8, 10, 15.

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом індивідуальні завдання не передбачено.

7. Методи контролю

Контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється у вигляді поточного та семестрового контролю.

Поточний контроль з дисципліни «Економічна теорія» здійснюється оцінюванням якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за результатами опитування з питань лекційного матеріалу, виконання практичних робіт, що передбачені робочим навчальним планом згідно з темами робочої навчальної програми (у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу НУ«ОМА»).

Поточний контроль знань здобувачів освіти:

- на практичних заняттях оцінюється участь в обговоренні ситуацій та розв'язуванні задач;
- на кожному практичному занятті проводиться письмове опитування по темі у вигляді визначення п'яти понять або 10 тестів закритої форми з однією правильною відповіддю з 4-х можливих.

Форма контролю: залік.

Метод контролю: у письмовій формі.

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ п/п	Результати навчання	Методи демонстрації	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для демонстрації здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною
	- знати загальних основ економічного життя суспільства,	- усні відповіді на питання теоретичного матеріалу,	Опрацювання та засвоєного

	закономірностей становлення та розвитку економічної системи і діалектики взаємозв'язку її структурних елементів	тестування з певного розділу (теми), з певних окремих питань лекційного курсу.	теоретичного матеріалу - тестові завдання; - ситуаційні задачі; - комп'ютерні презентації; - ілюстративні матеріали.
	- засвоїти методів цивілізаційного і діалектичного аналізу економічного життя суспільства;	- усні відповіді на питання теоретичного матеріалу, тестування з певного розділу (теми), з певних окремих питань лекційного курсу.	Виконання тестів, завдань студентами за темою з використанням матеріалу раніше вивчених тем. - комп'ютерні презентації
	- з'ясувати механізм дії економічних законів і механізму їх використання людьми у господарській діяльності;	- усні відповіді на питання теоретичного матеріалу, тестування з певного розділу (теми), з певних окремих питань лекційного курсу.	Контроль виконання практичних занять Опрацювання та засвоєного теоретичного матеріалу - тестові завдання; - ситуаційні задачі; - комп'ютерні презентації; - ілюстративні матеріали.
	- формування вільного володіння категоріальним апаратом.	- усні відповіді на питання теоретичного матеріалу, тестування з певного розділу (теми), з певних окремих питань лекційного курсу.	Виконання тестів, завдань студентами за темою з використанням матеріалу раніше вивчених тем.

8. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Шкала оцінювання

За шкалою ECTS		За шкалою оцінювання ДІ НУ «ОМА»		
Оцінка	Пояснення	Екзамен		Залік
A	Відмінно	Відмінно	5	Зараховано
B	Дуже добре	Добре	4	
C	Добре			
D	Задовільно	Задовільно	3	
E	Достатньо			
FX	Незадовільно	Незадовільно	2	Не зараховано

Загальні критерії оцінювання знань здобувачів освіти

А (відмінно) – оцінка «відмінно»

Глибокі знання і розуміння навчального матеріалу, виконання завдань без/або з незначною кількістю недоліків в обсязі, передбаченим робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувач освіти вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Переконаливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються. Здобувач освіти добре знайомий з основною, а також додатковою літературою.

В (дуже добре) – оцінка «добре»

Достатньо повні знання та розуміння навчального матеріалу, виконання завдань з незначною кількістю недоліків та/або негрубих помилок. Здобувач освіти вміє застосовувати набуті знання та вміння для вирішення практичних завдань, у відповіді прослідковується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу. Самостійно виправляє допущені помилки, виявляє ґрунтовне знання основної бібліографії, однак лише поверхово орієнтується у допоміжній літературі.

С (добре) – оцінка «добре»

Загальні знання та розуміння навчального матеріалу, виконання завдань з певною кількістю недоліків і несуттєвих помилок. Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію в цілому самостійно застосовувати її на практиці. Відповідь здобувача освіти правильна, але недостатньо повна, бездоказова. Здобувач освіти самостійно виправляє помилки, виявляє знайомство та розуміння основної бібліографії, однак зовсім не орієнтується у допоміжній літературі.

Д (задовільно) – оцінка «задовільно»

Базові знання та розуміння навчального матеріалу, виконання завдань з суттєвими недоліками або помилками. Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. У своїх міркуваннях опирається на повторення думок викладача або автора, не вміє навести власні приклади, не може відповісти на додаткові запитання. Здобувач освіти виявляє поверхове знайомство та розуміння лише основної бібліографії та зовсім не орієнтується у допоміжній літературі.

Е (достатньо) – оцінка «задовільно»

Знання та розуміння навчального матеріалу на рівні мінімальних вимог. Здобувач освіти бачить навчальну дисципліну як нагромадження випадкових і не пов'язаних між собою тем. У своїх міркуваннях не здатен аналізувати окрему тему дисципліни у контексті інших тем і виражати взаємозв'язок між ними, відповіді мають шаблонний характер і не відображають самостійного розуміння теми. Здобувач освіти поверхово орієнтується в основній бібліографії.

FX (незадовільно) – оцінка «незадовільно»

Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Його участь у навчальному процесі є пасивною, відповіді в більшості є невірними або дуже поверховими і обмежуються механічним засвоєнням програми навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

Основна

1. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф., Ряба О.І. Економічна теорія. Навч. посібник для самост. вивч. дисципліни. – Рівне: НУВГП, 2010. – 370 с.
2. Ряба О.І. Політична економія. Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2010. – 188 с.
3. Воробйов Є.М. Економічна теорія. Модульний курс: навч. посіб. / Є.М. Воробйов. – 2-е вид. – Х.: Торсінг плюс, 2009. – 320 с.
4. Экономическая теория. Курс лекций в презентации (для курсантов 2-го курса специальности 7.100304 «Судовождение на морских и внутренних водных путях») – Измаил, ИФ ОНМА, 2015, - 63с.
5. Методические указания к выполнению расчетно-графической работы по дисциплине «Экономическая теория» (для курсантов 2-го курса ИФ ОНМА специальности 7.100304 «Судовождение на морских и внутренних водных путях» очной формы обучения) – Измаил, ИФ ОНМА, 2015, - 23 с.
6. Термінологічний словник з економічної теорії. Навчальний посібник. Для курсантів освітньо-кваліфікаційного рівня «БАКАЛАВР» зі спеціальності 7.100304 «Судноводіння на морських та внутрішніх водних шляхах» - Ізмаїл, ДІ НУ «ОМА» , - 2016, - 40 с
7. Дзюбик С.Д. Основи економічної теорії: навч. посіб. / С.Д. Дзюбик, О.С. Ривак. – 2-е вид. – К.: Знання, 2008. – 491 с.
8. Основи економічної теорії: навч. посіб. / за заг. ред. П.В. Круша, В.І. Депутат, С.О. Тульчинської. – К.: Каравела, 2008. – 448 с.
9. Основи економічної теорії: підруч. / за заг. ред. Л.С. Шевченко. – Х. : Право, 2008. – 448 с.
10. Основи економічної теорії у структурно-логічних схемах: навч. посіб. / за заг. ред. Л.С. Шевченко. – Х.: Право, 2010. – 144 с.
11. Петруня Ю.Е. Основы экономической теории: учеб. пособие / Ю.Е. Петруня, А.А. Задоя. – К.: Знання, 2010. – 420 с.
12. Політична економія: навч. посіб. / Н.Є. Горбенко, М.І. Дмитренко, І.Ю. Кочума. – К.: УБС НБХ, 2011. – 408 с.
13. Економічна теорія: політекономія / за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2013. – 719 с.

Допоміжна

14. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2006. – 615с.
15. Основи економічної теорії: Політекономічний аспект: Підручник для ВНЗ / Г.Н.Климко - К.: Знання. – 2002. – 615 с.

16. Політична економія: навч. посіб. для ВНЗ / Мочерний С.В. – К.: Знання. – 2002. – 687 с.
17. Ажиюк С.Д. Основи економічної теорії: навч. посіб. / С.Д. Ажиюк, О.С. Передрій. – К.: Знання, 2008. – 368 с.
18. Основи економічної теорії: підруч. / за ред. О.О. Мамалужа. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 480 с.
19. Основи економічної теорії: підруч. / за ред. Ю.В. Ніколенка. – 3-є вид. – К.: ЦУЛ, 2003. – 540 с.
20. Основи економічної теорії: підруч. / за наук. ред. В.Г. Федоренка. – К.: Алерта, 2007. – 519 с.
21. Економічна енциклопедія. Том 1-3. – К.-Тернопіль: ВЦ «Академія», 2001.
22. Маркс К. Капітал. //Маркс К., Енгельс Ф.– Твори. – Т.23-25
23. Маршалл А. Принципы экономической науки: В 3 т.: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1993.
24. Туган-Барановський М.І. Політична економія. Курс популярний. – К.: Наукова думка, 1994. – 263 с.

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Інститут економіки і прогнозування НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу з: <http://www.ief.org.ua>
2. Бібліотека імені В.Вернадського. [Електронний ресурс]. - Режим доступу з: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу з: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Міжнародний центр перспективних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу з: <http://www.icps.kiev.ua>
5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України - www.kmu.gov.ua
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України - www.mfu.gov.ua
7. Офіційний сайт Національного банку України- www.nbu.gov.ua- www.ac-rada.gov.ua
8. Офіційний сайт Верховної Ради України - www.ac-rada.gov.ua-
9. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. -www.stat.gov.ua
10. Економічний портал, головна мета якого, - надання якісної інформації по найширшому спектру економічних дисциплін. - [http:// economicus/ ru](http://economicus.ru)
11. Сайт по історії економічної думки. -www.cera.newshool.edu/het

11. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни